

Ян Шматлох і вучні
Jan Szmatloch i uczniowie
Ян Шматлох і вучні
Jan Szmatloch i uczniowie

Ян Шматлох і вучні

16—30 лістапада 2010
Галерэя Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў
вул. Сурганава 14
Мінск

Jan Szmatloch i uczniowie

16—30 listopada 2010
Galeria Państwowej Akademii Sztuk Pięknych
ul. Surganowa 14
Mińsk

Прафесар Ян Шматлох

Майстэрня глыбокага друку ў структуры кафедры графікі Акадэміі выяўленчага мастацтва ў Катавіцах заўсёды займала асаблівае месца. Пра гэта сведчылі выдатныя прафесары і мастакі. Прозвішчы прафесараў Рака, Петша, Клюскі, запісаныя ў гісторыю майстэрні, сведчаць пра шлях, які прайшла мастацкая графіка ў Верхняй Сілезіі за апошнія некалькі дзесяткаў гадоў. Поспехі выхаванцаў, якія разам стварылі яе графічны набытак, ужо шмат гадоў ўпісваюцца ў сучасны пейзаж польскай графікі. Гэтым яны садзейнічаюць стварэнню ў Катавіцах важнага графічнага асяроддзя, што знаходзіць пацверджанне ў арганізацыі Трыенале польскай графікі, інтэграфіі і выставак, што суправаджаюць Кракаўскае Трыенале графікі менавіта ў гэтым месцы.
Я ўзначальваю майстэрню глыбокага друку з 1999 года (у гэты час я таксама быў загадчыкам кафедры графікі). У той час я супрацоўнічаў з Багданам Тапорам, выдатным графікам, рысавальшчыкам, а сёння прафесарам, які кіруе аўтарскай майстэрняй рысунка.
У 2001 годзе маім асістэнтам быў Анджэй Лабуз, які сёння працуе выкладчыкам і рэалізуе ў рамках майстэрні глыбокага друку праграму пачатковай адукацыі па спецыялізацыі са студэнтамі I і II курсаў. У 2002-2004 гг. у майстэрні стажыраваўся Марцін Бялась, які пасля атрымання дыплома з адзнакай стаў асістэнтам у гэтай майстэрні. Таксама тут стажыраваліся Гжэгаж Ханьдэрэк (зараз дэкан мастацкага факультэта катавіцкай вучэльні) і Пётр Паёнк (арыгінальны, перспектыўны графік і мастак).
Дынамічнае развіццё Кафедры, якое вынікала таксама і з таго, што катавіцкая вучэльня стала самастойнай, прынцыпова паўплывала на ўмовы і якасць адукацыі. Майстэрня глыбокага друку рэалізуе сваю праграму, абапіраючыся на класічныя графічныяныя тэхнікі. Пазнанне і атрыманне практычнага вопыту ў майстэрні, нягледзячы на свой пятнаццацігадовы радавод, і надалей застаюцца для студэнтаў захапляльным сродкам мастацкага выказвання. Аднак жа нашай мэтай з'яўляецца падрыхтоўка студэнтаў да самастойнай творчай працы, рэалізаванай у гэтай майстэрні ў тэхніках медзіярыту, мецатынты, сухарыту, афорту, акваціньі, мяккага лаку. Канечне, рыгарызм традыцыйных тэхнік не выключае эксперымент і прымянення т. зв. "уласных тэхнік". Не выключае таксама іх

Prof. Jan Szmatloch

Pracownia Druku Wklęsłego w strukturze Katedry Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach zawsze zajmowała pozycję szczególną. O jej pozycji stanowili znakomici profesorowie i artyści. Nazwiska profesorów Raka, Pietscha, Kluski wpisane w historię pracowni uświadamiają drogę, jaką przeszła grafika artystyczna na Górnym Śląsku w przeciągu ostatnich kilkudziesięciu lat. Sukcesy wychowanków współtworzące jej graficzny dorobek od lat wpisują się we współczesny pejzaż polskiej grafiki. Przyczyniają się tym samym w tworzenie w Katowicach ważnego ośrodka graficznego, co znajduje potwierdzenie w organizacji Triennale Grafiki Polskiej, Intergrafii i wystaw towarzyszących krakowskiemu Triennale Grafiki właśnie w tym mieście.
Pracownią Druku Wklęsłego kieruję od 1999 roku (w tym czasie byłem też kierownikiem Katedry Grafiki). Współpracowałem wówczas z Bogdanem Toporem, znakomitym grafikiem, rysownikiem a dzisiaj profesorem prowadzącym autorską pracownię rysunku.
W 2001 roku moim asystentem był Andrzej Łabuz, obecnie wykładowca, realizujący w ramach Pracowni Druku Wklęsłego program podstawowego kształcenia kierunkowego ze studentami I i II roku. W 2002/2004 roku w pracowni odbywał staż Marcin Białas, który po uzyskaniu wyróżnionego dyplomu został asystentem w tej pracowni. Stażystami byli też: Grzegorz Hańderek, obecny dziekan Wydziału Artystycznego katowickiej uczelni i Piotr Pająk, oryginalny obiecujący grafik i malarz.
Dynamiczny rozwój Katedry, będący też konsekwencją usamodzielnienia katowickiej uczelni wpłynął zasadniczo na warunki i jakość kształcenia. Pracownia Druku Wklęsłego realizuje swój program w oparciu o szeroko pojęty warsztat klasycznych technik metalowych. Poznawanie i doświadczanie w praktyce pracownianej mimo swojego piętnastowiecznego rodowodu ciągle pozostają dla studentów atrakcyjnym środkiem artystycznej wypowiedzi. Wszak naszym celem jest przygotowanie studentów do samodzielnej pracy twórczej realizowanej w tej pracowni w technikach miedziorytu, mezzotinty, suchorytu, akwaforty, akwatinty, odprysku, miękkiego werniksu. Oczywiście rygoryzm tradycyjnych technik nie wyklucza eksperymentu i stosowania tzw. „technik własnych". Nie wyklucza też ich łączenia z technikami z obszaru nowych mediów. Bardzo często w studenckich realizacjach pojawiają się zaskakujące połączenia, godzące ze sobą zupełnie odmienne warsztaty. Ostatecznie najważniej-

аб'яднання з тэхнікамі з абшару новых медыя. Вельмі часта у студэнцкіх працах з'яўляюцца дзіўныя спалучэнні, якія міраць паміж сабой абсалютна розныя майстэрні. Урэшце, самым важным у гэтым працэсе з'яўляецца пошук і выпрабаванне "ўласных слядоў", неабходных пры стварэнні індывідуальнай мовы графікі, якая, у сваю чаргу, дазваляе смела рэалізаваць уласную мастацкую індывідуальнасць. Я думаю, што створаныя ў гэтай майстэрні на працягу апошніх 10 год графічныя працы студэнтаў, а пазней выпускнікоў са сваімі фармальнымі адрозненнямі ў многіх выпадках, аказваліся пераконваючай маніфестацыяй аўтарскай своеасаблівасці. Часовая перспектыва дазваляе сёння з адлегласці пaглядзець на гэтыя вынікі. Многія з іх знайшлі пацверджанне ў дыпломных прэзентацыях, якія дазвалялі ім з'явіцца на важных праглядах, і тым самым нейкім чынам пацвердзіць мастацкую самастойнасць іх аўтараў. Як настаўнік я апынуўся, думаю, што так можна сказаць, у сітуацыі візуальнага сведкі працэсу пераўтварэння, сталасці маладых пачынальнікаў графічнага мастацтва. Мне пашанцавала! У майстэрню траплялі студэнты, актыўнасць, талент, праяўленая з часам арыгінальная асаблівасць якіх станавіліся надзеяй мастацкага здзяйснення.
Многія з іх дасягнулі поспехаў, а іх графічныя працы знайшлі прызнанне. Гран-пры ў конкурсе "Графіка года", арганізаваным Акадэміяй выяўленчага мастацтва ў Кракаве (2001) для Сільвіі Сады, Гран-пры на Трыенале польскай графікі ў Катавіцах для Гжэгажа Ханьдэрка, Узнагароды на Міжнародным трыенале графікі ў Кракаве (2006, 2009) для Барбары Тытка і Вольгі Палкі-Сласкей, Гран-пры, Узнагарода і Адрозненне на Міжнародным біенале графікі ў Орэнсе (2008) адпаведна для Гжэгажа Ханьдэрка, Дароты Новак і Марціна Бялася, як і многія іншыя з'яўляюцца пацверджаннем іх прызнання.
Дасягненні Кафедры графікі і Акадэміі – гэта вынік сумеснай працы прафесараў і іх выхаванцаў, у якой выпускнікі майстэрні глыбокага друку прымаюць непасрэдны ўдзел.

Ян Шматлох
Марцін Бялас
Анджэй Лабуз
Гжэгаж Ханьдэрэк
Анна Чэх
Анна Даперала
Артур Мастэрнак
Барбара Тытко
Дарота Новак
Юстына Хайдуга
Катажына Будка Хаеўска
Вольга Палка-Сляска
Анна Пецух
Міхал Стружына

sze w tym procesie jest poszukiwanie i doświadczanie „własnych śladów", nieodzownych w tworzeniu indywidualnego języka grafiki, ten z kolei pozwala na nieskrępowaną realizację własnej tożsamości artystycznej.
Myślę że w przeciągu ostatnich dziesięciu lat realizowane w tej pracowni grafiki studentów, później dyplomantów przy swojej formalnej odmienności, w wielu przypadkach okazywały się być przekonywującą manifestacją autorskiej odrębności. Perspektywa czasowa pozwala dziś spojrzeć z dystansu na te dokonania. Wiele z nich znajdowało potwierdzenie w prezentacjach dyplomowych, które pozwalały zaistnieć na poważnych przeglądach, tym samym potwierdzić niejako artystyczną samodzielność ich autorów. Jako nauczyciel znalazłem się – myślę, że mogę tak powiedzieć – w sytuacji naocznego świadka procesu przeobrażeń, dojrzewania młodych adeptów sztuki graficznej. Miałem szczęście! Trafiali do pracowni studenci, których aktywność, talent, ujawniona z czasem oryginalna osobowość, stawały się nadzieją artystycznego spełnienia.
Wielu z nich osiągnęło sukces a ich graficzne dokonania zyskały uznanie. Grand Prix w Konkursie „Grafika roku" zorganizowanym przez Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie (2001) dla Sylwii Sady, Grand Prix na Triennale Grafiki Polskiej w Katowicach dla Grzegorza Hańderka, Nagrody Regulaminowe na Międzynarodowym Triennale Grafiki w Krakowie (2006, 2009) dla Barbary Tytko i Olgi Pałki-Ślaskiej, Grand Prix, Nagroda i Wyróżnienie na Międzynarodowym Biennale Grafiki w Ourense (2008) w kolejności dla Grzegorza Hańderka, Doroty Nowak i Marcina Białasa jak i wielu innych są tego dowodem.
Dorobek Katedry Grafiki i Akademii współtworzą profesorowie i ich wychowankowie, a za tym dyplomanci Pracowni Druku Wklęsłego mają w nim swój niekwestionowany udział.

Jan Szmatloch
Marcin Białas
Andrzej Łabuz
Grzegorz Hańderek
Anna Czech
Anna Dopierała
Artur Masternak
Barbara Tytko
Dorota Nowak
Justyna Hajduga
Katarzyna Budka Hajewska
Olga Pałka- Ślaska
Anna Piecuch
Michał Strużyna



Ян Шматлох • Сілезскі каляндар • афорт

Jan Szmatloch • Kalendarz śląski • akwaforta



Ян Шматлох • Без адраса • афорт

Jan Szmatloch • Bez adresu • akwaforta



Ян Шматлох • Без адраса • афорт

Jan Szmatloch • Bez adresu • akwaforta



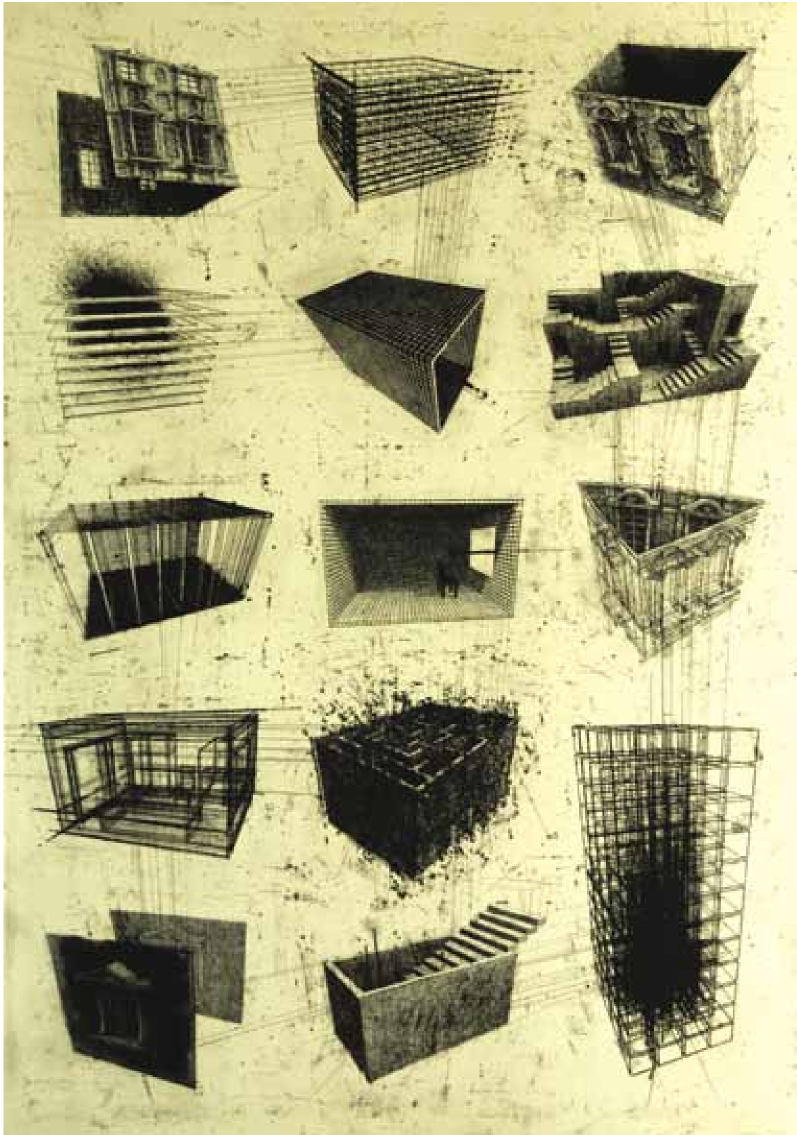
Анджэй Лабуз • Знайдзены плюмаж • глыбокі друк / лічбавы друк

Andrzej Łabuz • Znalazł się pióropusz • druk wklęsły / druk cyfrowy



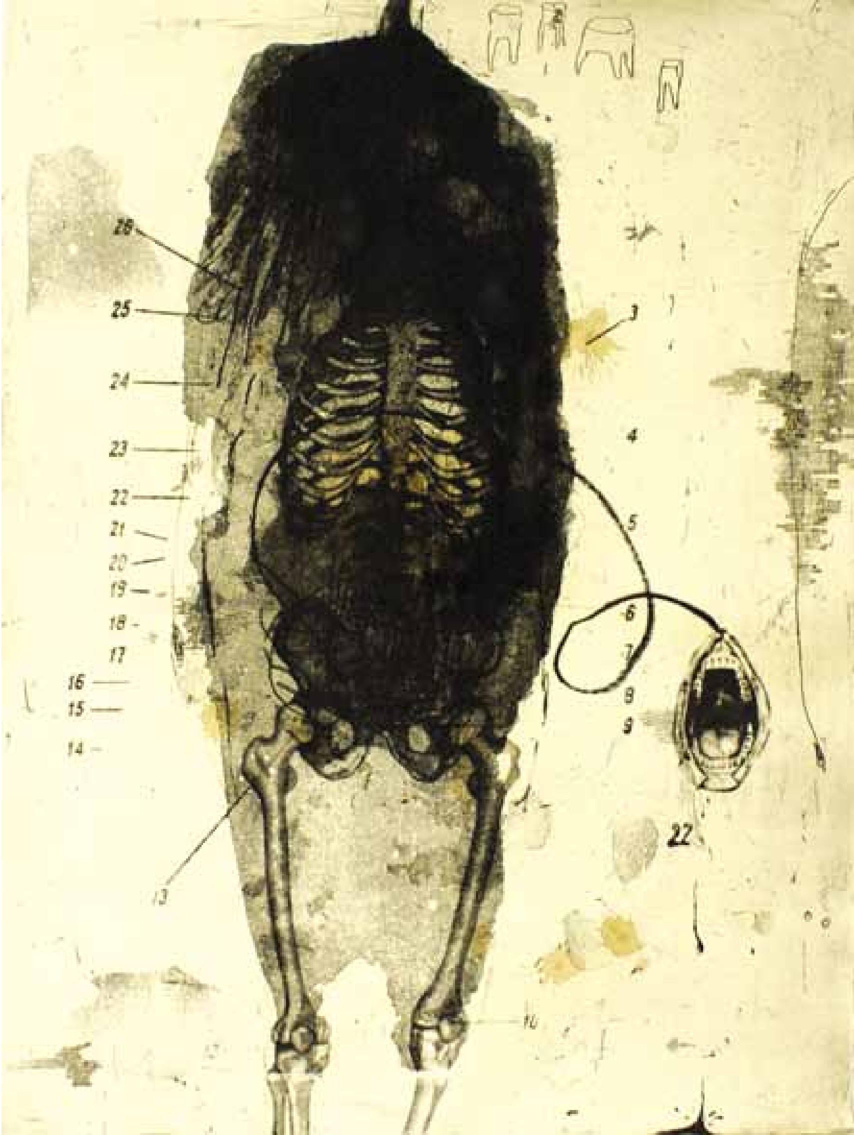
Гжэгаж Ханьдэрэк • глыбокі друк • ратонда.інтагліа

Grzegorz Hańderek • rotunda • intaglio



Марцін Бялас • 10m2 • глыбокі друк

Marcin Białas • 10m2 • druk wklęsły



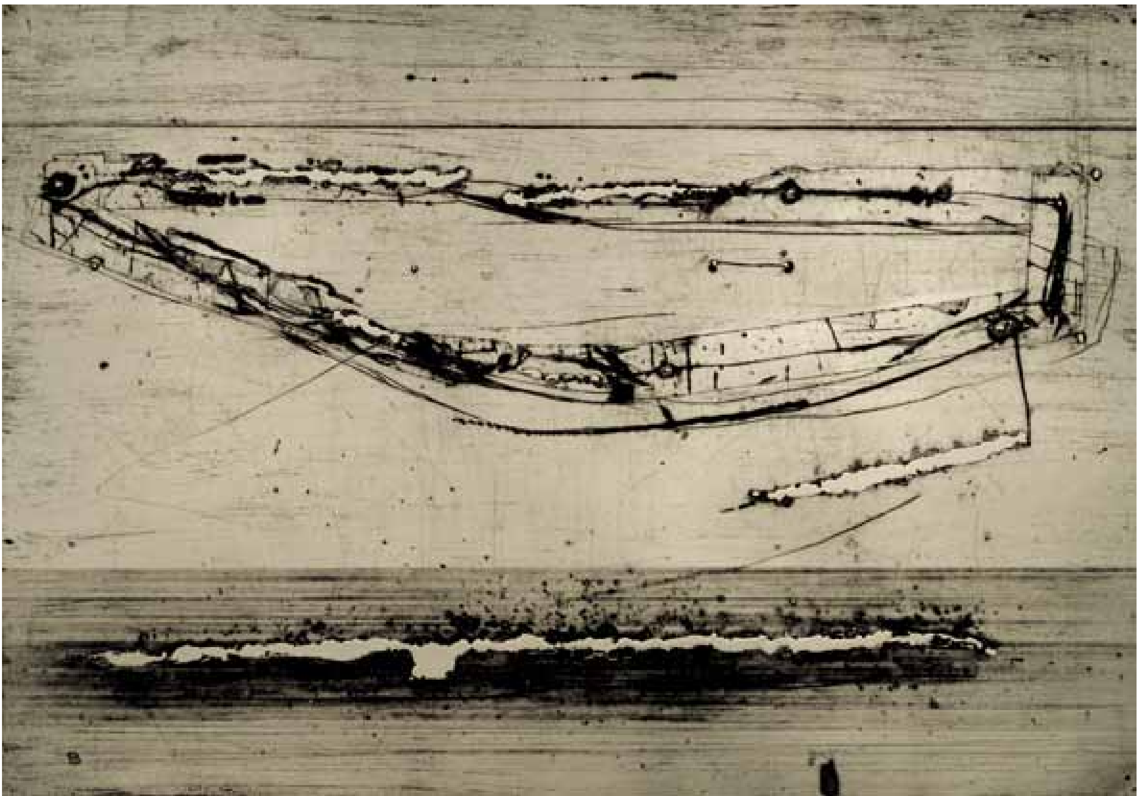
Анна Чэх • Хросны бацька • глыбокі друк

Anna Czech • Ojciec chrzestny • druk wklęsły



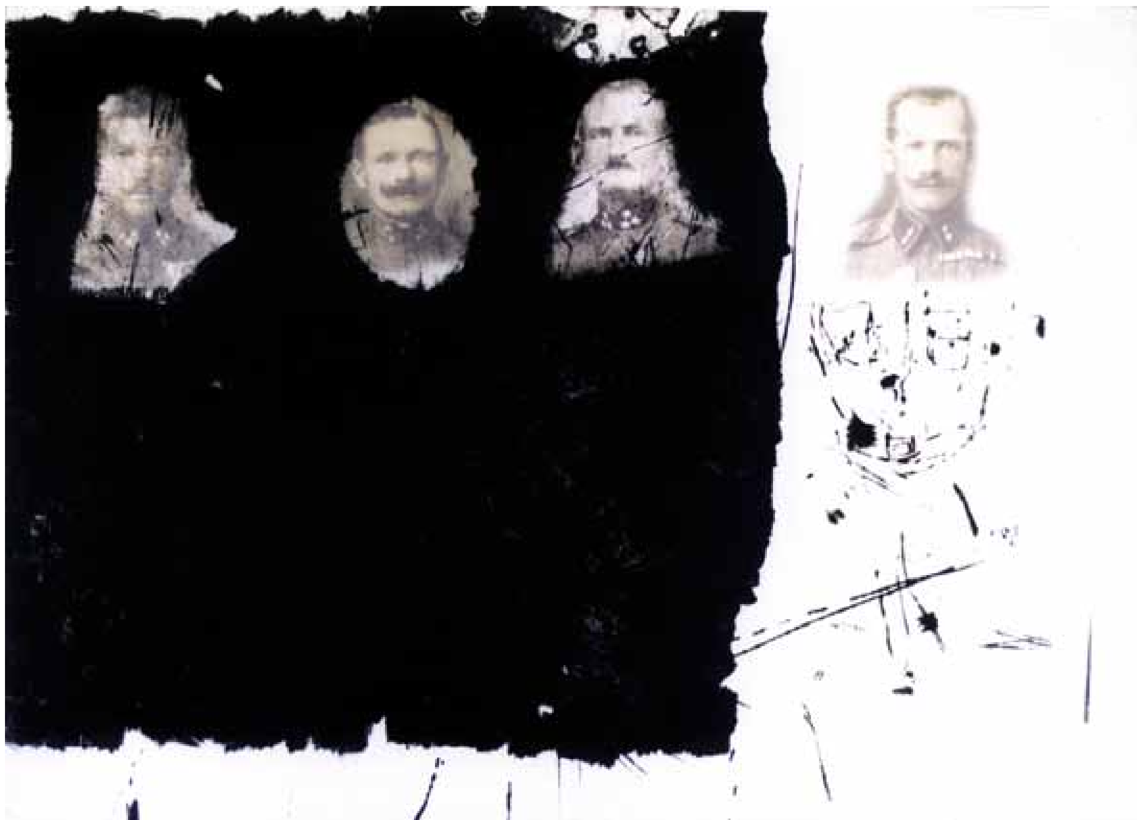
Анна Дaперала • Паляванне за слядамі • глыбокі друк

Anna Dopierała • Polowanie na ślady • druk wklęsły



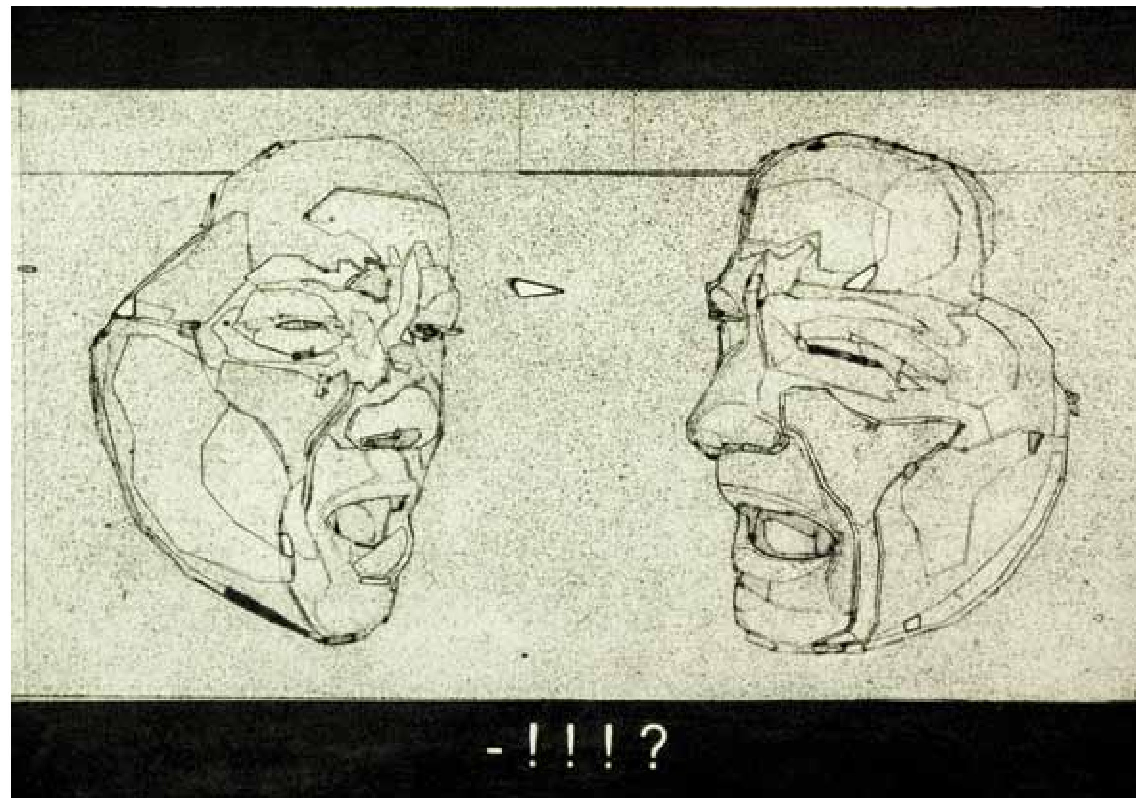
Артур Мастэрнак • Дэфрагментацыя • глыбокі друк

Artur Masternak • Defragmentacja • druk wklęsły



Дарота Новак • Цэзарска-Каралеўскі • глыбокі друк • лічбавы друк

Dorota Nowak • Cesarsko-Królewscy • druk wklęsły • druk cyfrowy



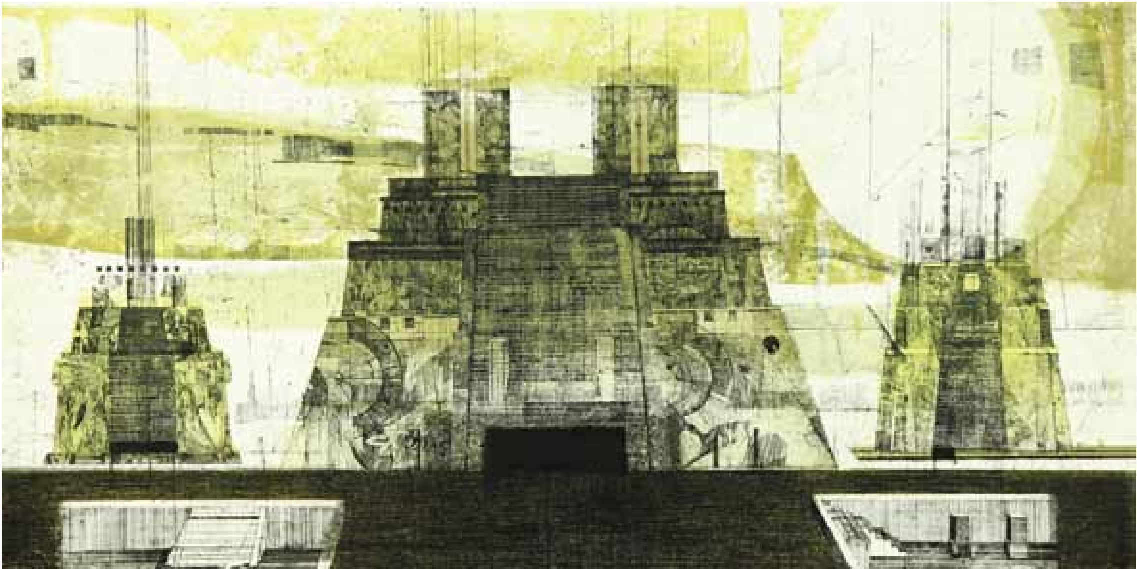
Барбара Тытко • -!!!? • калаграфія

Barbara Tytko • -!!!? • collografia



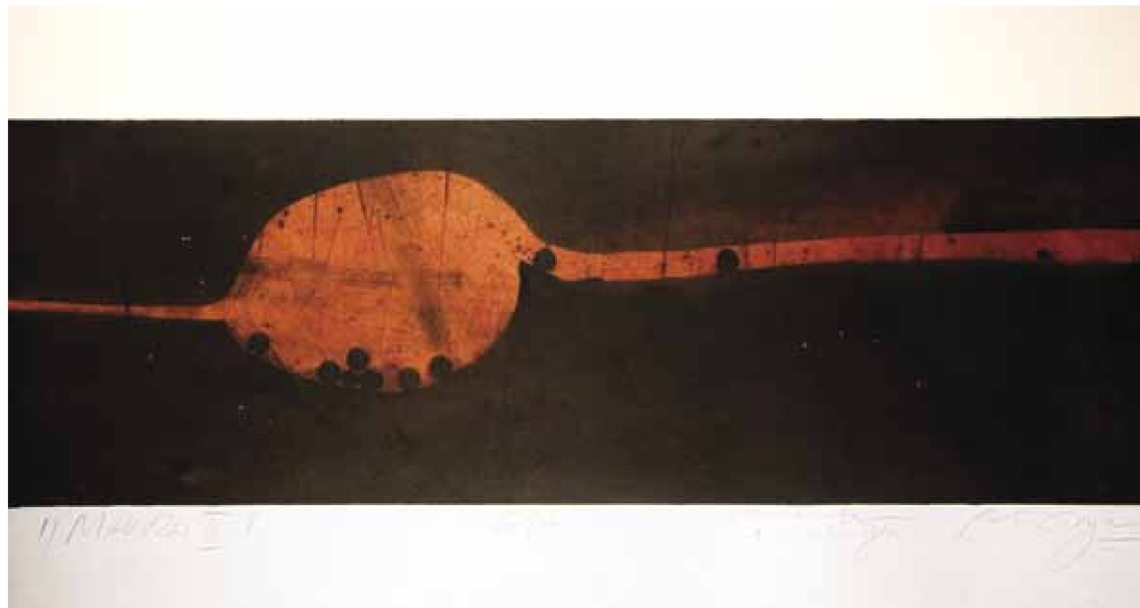
Юстына Хайдуга • Без назвы • глыбокі друк

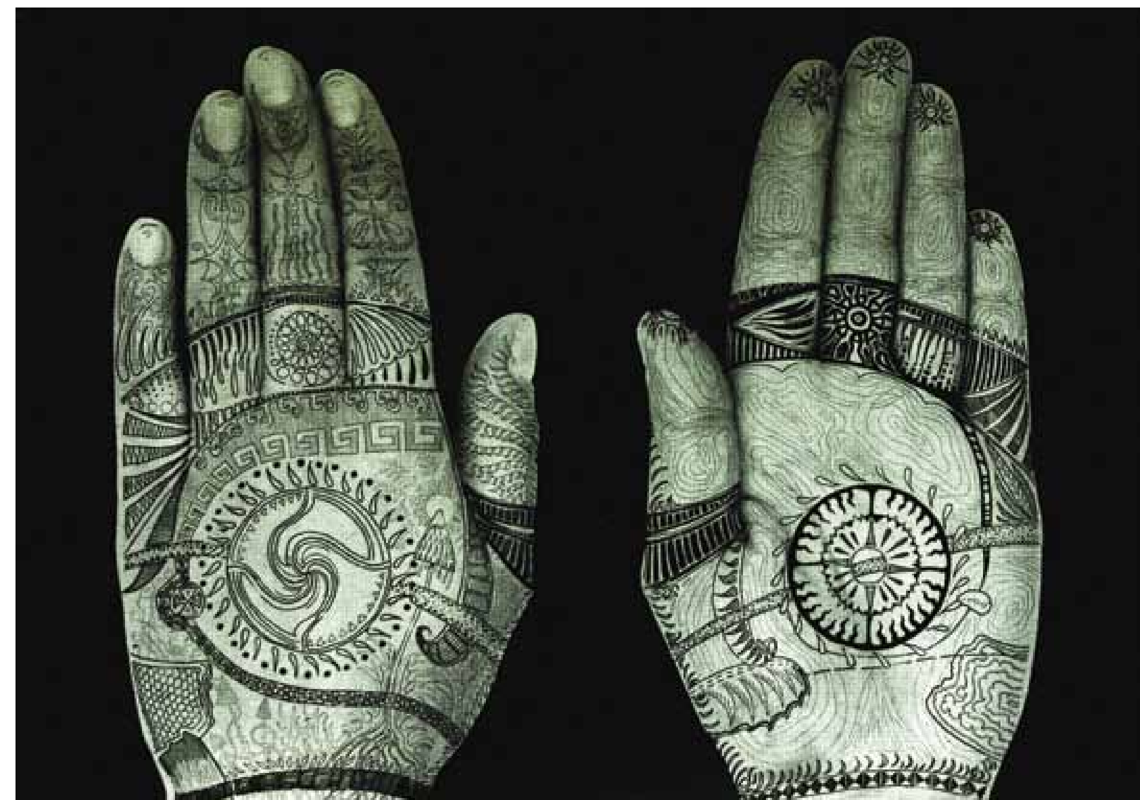
Justyna Hajduga • Bez tytułu • druk wklęsły



Катажына Будка-Хаеўска • Без назвы, літаграфія • афорт

Katarzyna Budka-Hajewska • Bez tytułu, litografia • akwaforta



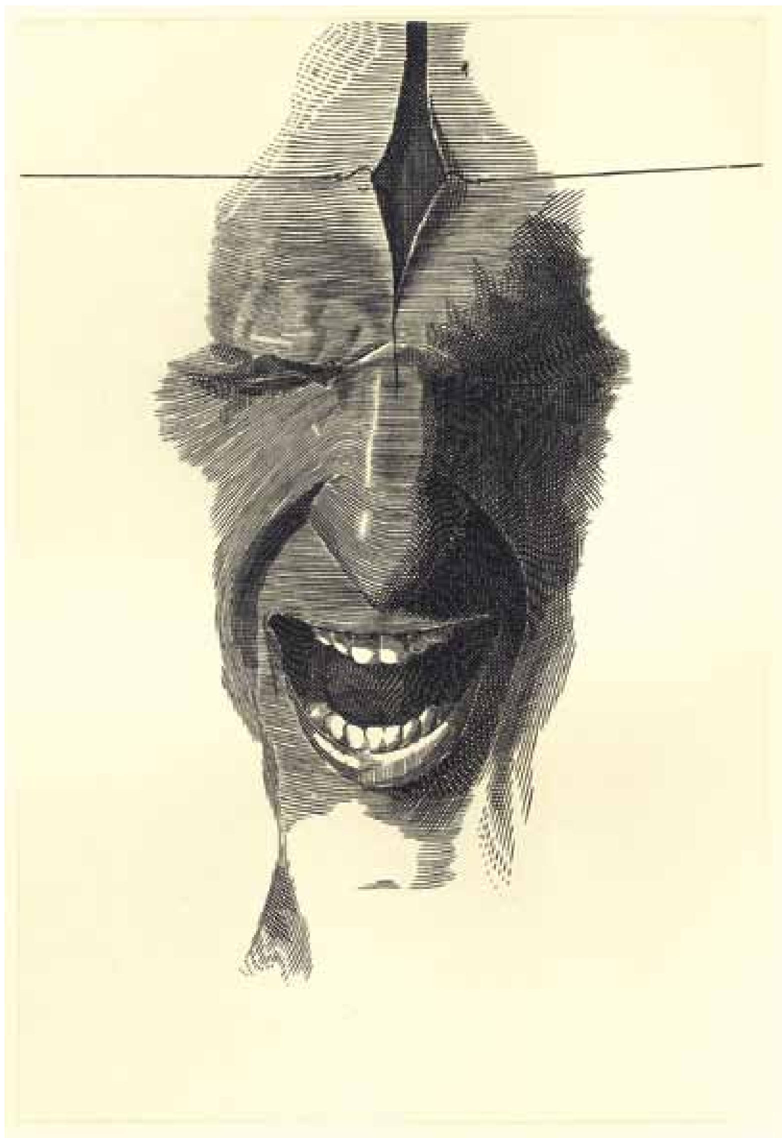


Вольга Палка-Сляска • Макра • глыбокі друк

Olga Pałka-Śląska • Makro • druk wklęsły

Анна Пецух • Абменная энэргія • афорт / лічбавы друк

Anna Piecuch • Energia wymienna • akwaforta / druk cyfrowy



Міхал Стружына • Opus dei • медзярыт

Michał Strużyna • Opus dei • miedzioryt

Рэдакцыя—Ян Шматлох, Марцін Бялас
Тэксты—Ян Шматлох
Куратар выставы—Аляксей Мацюшонак
Пераклад—Вольга Гуд, Аляксей Мацюшонак
Састаўленне і вёрстка / праект каталога— **Гжэгаж Ханьдэрэк, Зофія Рагула**
Фотаздымкі—Марцін Хаеўскі, Марцін Бялас, Артур Мастэрнак, Анна Чэх

Redakcja—Jan Szmatloch, Marcin Białas
Teksty—Jan Szmatloch
Kurator wystawy—Aleksiej Matiuszonok
Tłumaczenie—Olga Gud, Aleksiej Matiuszonok
Skład i łamanie / projekt katalogu—Grzegorz Hańderek, Zofia Rogula
Fotografie—Marcin Hajewski, Marcin Białas, Artur Masternak, Anna Czech





